

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 18/2004 vp

Hallituksen esitys vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (ADR) A liitteen muutosten hyväksymisestä ja laiksi A liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 8 päivänä syyskuuta 2004 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (ADR) A liitteen muutosten hyväksymisestä ja laiksi A liitteen muutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 134/2004 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 24/2004 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö, liikenneneuvos Seija Miettinen, hallitussihteeri Maija Audejev ja ylisinööri Liisa Virtanen, liikenne- ja viestintäministeriö
- lainsäädäntöneuvos Joni Heliskoski, oikeusministeriö
- logistiikkapäällikkö Markku Maukonen, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- toimitusjohtaja Jarmo Nupponen, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut
— Kemianteollisuus.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (ADR) A liitteeseen Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission alaisen vaarallisten aineiden kuljetusryhmän 72—76 ko-
kouksissa hyväksytyt muutokset ja lain muutos-

ten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Suomi on liittynyt vuonna 1979 sopimuspuoleksi vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista vuonna 1957 tehtyyn eurooppalaiseen sopimukseen. Sopimus sisältää yksityiskohtaiset määräykset vaarallisten aineiden kansainvälisistä tiekuljetuksista. Määräykset koske-

vat muun muassa vaarallisten aineiden luokitusta, pakkaamista ja merkitsemistä sekä ajoneuvojen ja säiliöiden rakennetta, varustusta ja käyttöä.

Muutettavaksi ehdotettu sopimus on jaetun toimivallan sopimus, joka osittain kuuluu Euroopan yhteisöjen toimivaltaan ja osittain Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaan.

ADR-sopimus koskee Euroopan talousalueen ulkopuolelle suuntautuvaa kansainvälistä tieliikennettä. Hyväksyttäväksi ehdotettuja muutoksia sovellettaisiin muun muassa Suomen ja Venäjän välisissä vaarallisten aineiden tiekuljetuk-

sisä. Ehdotetut muutokset on tarkoitus saattaa kansallisesti Suomessa voimaan vaarallisten aineiden tiekuljetuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetussa neuvoston direktiivissä edellytetyssä aikataulussa.

Sopimusvaltioiden on ilmoitettava Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille 1 päivään lokakuuta 2004 mennessä, jos ne eivät hyväksy ehdotettuja muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin muutokset tulevat Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen ja sopimuksen hyväksymistä muuttamattomina seuraavin huomautuksin.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on todettu, että eduskunnan suostumus ADR-sopimuksen A liitteen 1.10 luvun muutokseen on tarpeen, koska se sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Hyväksymispäätös voidaan rajata koskemaan vain A liitteen 1.10 lukua, koska se on liitteen muista osista sillä tavoin erillinen kokonaisuus, että eduskunnan hyväksyminen on mahdollista rajata liitteiden kaikkien muutosten asemesta koskemaan vain sitä. Eduskunnan hyväksymispöytäkirjan ulkopuolelle rajatut muutokset eivät myöskään sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia tai eduskunnan hyväksymistä muuten vaativia määräyksiä.

Lausunnon mukaan A liitteen 1.10 luvun määräykset voidaan hyväksyä äänten enemmis-

töllä ja lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyksityksessä.

Sopimuksen vaikutukset kuljetusalalle

Hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä on noussut esiin kysymys turvasuunnitelmasta ja sen vaikutuksista kuljetuksiin. Jo voimassa olevan ADR-sopimuksen turvallisuutta koskevissa määräyksissä on ainekohtaisia määräyksiä ajoneuvojen valvonnasta. Suomen kansalliset vaarallisten aineiden tiekuljetusta koskevat säännökset ovat tältä osin ADR-sopimuksen kanssa yhtenevät. Valiokunta toteaa, että kyseinen hallituksen esitys koskee Euroopan talousalueen ulkopuolelle tai ulkopuolelta tapahtuvaa kansainvälistä vaarallisten aineiden tieliikennettä kuten esimerkiksi Suomen ja Venäjän välisiä kuljetuksia.

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien säännösten mukaan poliisi, tulli ja rajavartiolaitos valvovat vaarallisten aineiden tiekuljetuksia. Näiden kuljetusten valvonnasta on myös ns. valvontadirektiivi (neuvoston direktiivi 95/50/EY yhtenäisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa).

Esimerkiksi jo nyt yli 10 000 kg:n bensiinikuljetuksen on voimassa olevan lainsäädännön mukaan oltava valvonnan alaista tai vaihtoehtoisesti ajoneuvo on pysäköitävä turvalliselle varikolle tai turvalliselle tehdasalueelle. Jos edellä

mainittuja mahdollisuuksia ei ole, ajoneuvon, jolle on suoritettu sopivat turvallisuustoimenpiteet, saa pysäköidä erillään olevaan paikkaan, kuten pysäköintialueelle, jota valvoo kuorman laadusta ja kuljettajan olinpaikasta tietoinen henkilö, tai yleiselle tahi yksityiselle pysäköintialueelle, jossa muut ajoneuvot eivät todennäköisesti vahingoita ajoneuvoa, taikka sopivalle avoimelle alueelle, joka on eristetty päätiestä ja asutuksesta ja jossa yleisö ei yleensä liiku tai kokoonnu.

Valiokunta korostaa, että ADR-sopimus ei muuta kuljetukselle asetettuja vaatimuksia muutoin kuin siten, että kuljetuksesta on laadittava ehdotetun uuden luvun 1.10 turvamääräysten mukaan turvasuunnitelma. Siinä on kuvattava kuljetustapahtuma ja kuljetustapahtumaan liittyvät turvariskit on arvioitava sekä kuljetustoiminta on järjestettävä ottaen huomioon nämä riskit. Tässä yhteydessä kuljetusyrityksen tulee selvittää myös kuljetukseen liittyvät pysähdykset esimerkiksi pysäköintipaikoilla. Lisäksi selvityksessä tulee olla esitys turvariskien vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä suhteutettuna toimijan vastuuseen ja tehtäviin.

Sopimuksen liitteen muutokset aiheuttavat sen sijaan muutoksia kuljetuksen tilapäiseen säilyttämiseen terminaalissa tai varikolla. Nämä muutokset eivät tosin koske yllä mainittuja pysäköintipaikkoja.

Valiokunta toteaa, että vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevia turvallisuusvaatimuksia laadittaessa on otettava huomioon kuljetuksille asetettavat vaatimukset ja turvallisuus. Pyrki-

myksenä on optimoida turvallisuus siten, että kuljetuksille asetut vaatimukset eivät ole kohtuuttomia vaan mahdollistavat järkevät logistiset toimintatavat.

Yksityiskohtaiset perustelut

Sopimuksen hyväksymisponsi. Viitaten perustuslakivaliokunnan lausuntoon valiokunta ehdottaa sopimuksen hyväksymisponnen muotoilun muuttamista siten, että hyväksyminen koskee sopimuksen A liitteen 1.10 luvun muutoksia siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan. Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen ponnen muotoiluun.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission vaarallisten aineiden tiekuljetuksia käsittelevän asiantuntijatyöryhmän 72—76 kokouksissa tehtyjen vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (ADR) A liitteen 1.10 luvun muutokset siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

LiVM 18/2004 vp — HE 134/2004 vp

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Laukkanen /kesk	Pertti Salovaara /kesk
vpj.	Matti Kangas /vas	Arto Seppälä /sd
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Timo Seppälä /kok
	Saara Karhu /sd	Harry Wallin /sd
	Marjukka Karttunen /kok	Lasse Virén /kok
	Inkeri Kerola /kesk	Raimo Vistbacka /ps
	Reino Ojala /sd	vjäs. Jyrki Kasvi /vihr
	Erkki Pulliainen /vihr	Lyly Rajala /kok.
	Eero Reijonen /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.